

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشروح مذاکرات شورای نگهبان

سال ۱۳۹۳

بخش اول

(فروردین تا شهریور)

پژوهشگاه شورای نگهبان

سرشناسه: جمعی از پژوهشگران
عنوان و نام پدیدآور: مشروح مذاکرات شورای نگهبان، سال ۱۳۹۳، بخش اول (فروردین تا شهریور) /
تحقیق و تنقیح جمعی از پژوهشگران.
مشخصات ناشر: تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۳۹۵.
۸۴۳ ص.؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: نمایه.
موضوع: شورای نگهبان -- صورت مذاکرات
موضوع: Shoraye negahban -- Publication of proceeding
رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ م۵ش/۲۵۱۲ KMH
رده بندی دیویی: ۳۴۹/۵۵۰۵

مشروح مذاکرات شورای نگهبان سال ۱۳۹۳ بخش اول (فروردین تا شهریور)

تحقیق و تنقیح: جمعی از پژوهشگران به ترتیب حروف الفبا:

عمار امیری آرانی، حسین امینی پزوه، محمدحسن باقری، علی تقی نژاد، محمدبرزگر خسروی، عباس حسنخانی، سید احمد
حسینی پور اردکانی، حمیدرضا صادقیان، حسین فاتحی زاده کلخوران، کاظم کوهی اصفهانی، محمد مهاجری، محمد میثم نداف پور
پیاده سازی و تنظیم: محسن بیات، سید حامد چاوشی، علیرضا صحت قول نیکی، یاسر مجاهد، رضا نادى زاده و سعید همت یار

ناشر: پژوهشکده شورای نگهبان

چاپ اول: بهار ۱۳۹۷ - تیراژ: ۵۰۰ جلد - قیمت: ۹۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۲۲-۸

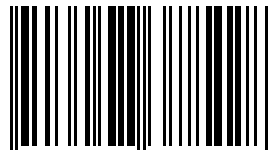
تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲

فکس: ۰۲۱- ۸۸۳۲۵۰۸۰

تلفن: ۰۲۱- ۸۸۳۲۵۰۴۵

www.shora-rc.ir

nashr@shora-rc.ir

9 786008 378228

مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۳/۲/۳

مشمول بر موضوعات زیر:

- ۱) نطق پیش از دستور
- ۲) طرح استفساریه تبصره ماده (۷۶) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی
- ۳) لایحه تجارت (اعاده شده از شورای نگهبان)

تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید

نطق پیش از دستور

آقای جنتی - دستور این هفته، دو قسمت عمده دارد که شامل مصوبه‌ی مجلس و مصوبه‌ی مربوط به لایحه‌ی تجارت است؛ بفرمایید.

طرح استفساریه تبصره ماده (۷۶) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

منشی جلسه - «طرح استفساریه تبصره ماده (۷۶) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی»^۱

موضوع استفساریه: آیا منظور از کارکنان یا کارشناسان دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری^۲ مصرح در تبصره ماده (۷۶) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها نیز می‌باشد یا خیر؟

۱. طرح استفساریه تبصره ماده (۷۶) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۴۲۱/۳۱۴۹ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۶ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۲/۳، نظر خود مبنی بر عدم مغایرت این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۳/۱۰۲/۳۱۴ مورخ ۱۳۹۳/۲/۳ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

۲. ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸: «ماده ۵- دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که مشمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است، از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.»

پاسخ: بلی، کارکنان یا کارشناسان دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موضوع تبصره ماده (۷۶) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و کلیه افرادی که از دستگاه‌های مذکور حقوق دریافت می‌کنند نیز می‌باشد.»

آقای جنتی - خب، تبصره ماده (۷۶)^۳ را بخوانید.

منشی جلسه - تبصره‌ی ماده (۷۶)، الحاقی ۱۳۹۲/۳/۸: «تبصره - در هر دوره مجلس، نمایندگان می‌توانند حداکثر پنج نفر از کارکنان یا کارشناسان دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری را برای به‌کارگیری در دفتر ارتباطات مردمی جهت امور مشاوره‌ای، اداری و خدماتی از دستگاه ذی‌ربط، درخواست نمایند. در این صورت با هماهنگی دستگاه مبدأ، درخواست مأموریت افراد مورد نظر، معمول و شخص یا اشخاص مزبور به دفتر ارتباطات مردمی نماینده، مأمور می‌شوند. حقوق، مزایا، حق مأموریت و اضافه‌کار این مأموران، طبق قوانین و مقررات مربوطه، بر عهده دستگاه مأمورکننده می‌باشد و میزان اضافه‌کار تا سقف مصوب اداره مربوطه و مأموریت ماهیانه و مرخصی استفاده‌شده توسط رئیس دفتر نماینده، به دستگاه ذی‌ربط اعلام می‌شود...»^۴

آقای جنتی - بله، طبق همان بیانی که در سطر اول آن هست،

۳. ماده (۷۶) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۹: «ماده ۷۶- در راستای ایفای هر چه بهتر وظیفه نمایندگی، همچنین حفظ شأن و منزلت مجلس و جایگاه حقیقی نمایندگان، هیئت رئیسه می‌تواند به منظور برقراری ارتباط مؤثر (دیداری، شنیداری، مکتوب) نمایندگان با موکلان و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی و نهادهای رسمی و غیر رسمی در مرکز و حوزه انتخابیه با اختصاص فضای فیزیکی مناسب (دفاتر کار و ملاقات عمومی) هرگونه امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مورد نیاز را در شأن نظام جمهوری اسلامی فراهم نماید. اعتبارات مورد نیاز در بودجه سالانه مجلس پیش‌بینی می‌شود.»

۴. ادامه‌ی تبصره‌ی الحاقی به ماده (۷۶) آیین نامه داخلی مجلس مصوب ۱۳۹۲/۳/۸: «... افزایش کلیه حقوق قانونی این مأموران از جمله ارتقاء، افزایش حقوق سنواتی، افزایش گروه و رتبه و سایر موارد مشابه در دوران مأموریت این افراد همانند سایر کارکنان دستگاه ذی‌ربط می‌باشد. تعداد افراد مورد نیاز هر حوزه انتخابیه با توجه به تعداد نمایندگان، تعداد شهر و روستا، جمعیت و وسعت، شرایط اقلیمی و جغرافیایی و سایر قابلیت‌های هر حوزه توسط کمیسیون تدوین آیین نامه داخلی مجلس تعیین می‌شود. پس از اعلام پایان مأموریت، دستگاه ذی‌ربط موظف است این افراد را حداقل در پست سازمانی قبل از مأموریت و یا پست هم‌تراز به کار گیرد. این مصوبه نافی تبصره (۳) ماده (۲) قانون استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۲/۸/۲۳ مجلس شورای اسلامی نمی‌باشد.»

هر دستگاهی باید این افراد را [به عنوان مأمور به دفتر ارتباطات مردمی نماینده بفرستد].

آقای علیزاده - [طبق مصوبه‌ی اولیه‌ی مجلس مصوب ۱۳۹۲/۱/۲۸] دستگاه‌ها مجبور بودند که کارمندان خود را به عنوان مأمور در اختیار نمایندگان قرار دهند. ما به آن مصوبه اشکال گرفتیم که مجلس [در مصوبه‌ی اصلاحی مصوب ۱۳۹۲/۳/۸] به دستگاه‌ها اختیار داد که این کار را انجام بدهند.^۱

آقای رهپیک - بله، دستگاه‌ها طبق مصوبه‌ی اول مجلس، «موظف» بودند [که کارمندان خود را به دفاتر نمایندگان بفرستند]، ولی با اشکالی که ما به آن گرفتیم، گفتند که

۱. طرح اصلاح موادی از آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۱/۲۸ در ماده (۵) بیان می‌داشت: «ماده ۵- تبصره زیر به ماده (۷۶) قانون الحاق می‌شود: تبصره- در هر دوره مجلس، نمایندگان می‌توانند حداکثر پنج نفر از کارکنان یا کارشناسان دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری را برای به‌کارگیری در دفتر ارتباطات مردمی، جهت امور مشاوره‌ای، اداری و خدماتی، از دستگاه ذی‌ربط درخواست نمایند. در این صورت، دستگاه موظف است شخص یا اشخاص مزبور را به دفتر ارتباطات مردمی نماینده، مأمور کند. حقوق، مزایا، حق مأموریت و اضافه‌کار این مأموران، طبق قوانین و مقررات مربوطه، بر عهده دستگاه مأمورکننده می‌باشد و میزان اضافه‌کار تا سقف مصوب اداره مربوطه و مأموریت ماهیانه و مرخصی استفاده‌شده توسط رئیس دفتر نماینده به دستگاه ذی‌ربط اعلام می‌شود. افزایش کلیه حقوق قانونی این مأموران، از جمله ارتقاء، افزایش حقوق سنواتی، افزایش گروه و رتبه و سایر موارد مشابه در دوران مأموریت این افراد، همانند سایر کارکنان دستگاه ذی‌ربط می‌باشد. پس از پایان مأموریت، دستگاه ذی‌ربط موظف است این افراد را حداقل در پست سازمانی قبل از مأموریت و یا پست هم‌تراز به کار گیرد. این مصوبه نافذ تبصره (۳) ماده (۲) قانون استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۲/۸/۲۳ مجلس شورای اسلامی نمی‌باشد». شورای نگهبان، پس از بررسی این مصوبه، در نامه‌ی شماره ۹۲/۳۰/۵۰۵۰ مورخ ۱۳۹۲/۲/۵ نسبت به این ماده، چنین اظهار نظر کرد: «در ماده (۵) موضوع الحاق یک تبصره به ماده (۷۶) قانون، موظف نمودن دستگاه‌ها به مأمور نمودن اشخاص، موجب اختلال در نظام اداری صحیح می‌گردد؛ بنابراین مغایر بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی است. همچنین اطلاق این تبصره نسبت به تعداد اشخاص در مواردی که نیاز نیست و سبب ایجاد تشکیلات اداری غیر ضرور می‌گردد، مغایر بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد». در مصوبه‌ی اصلاحی مجلس مصوب ۱۳۹۲/۳/۸، جمله‌ی «در این صورت دستگاه موظف است شخص یا اشخاص مزبور را به دفتر ارتباط مردمی نماینده مأمور کند»، از تبصره‌ی موضوع ماده (۵) حذف و جمله‌ی «در این صورت با هماهنگی دستگاه مبدأ، درخواست مأموریت افراد مورد نظر معمول و شخص یا اشخاص مزبور به دفتر ارتباط مردمی نماینده، مأمور می‌شوند» جایگزین آن شد. در نهایت، این مصوبه در تاریخ ۱۳۹۲/۳/۲۰ مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفت.

دستگاه‌ها «می‌توانند» این کار را بکنند.

آقای علیزاده - بله، ابتدا اجباری بود، ولی با اشکال ما، مجلس آن را اختیاری کرد.

آقای رهپیک - منتها بحث این است که این نمایندگان سراغ دانشگاه‌ها می‌رفتند و از کارکنان آنجا مأمور می‌گرفتند؛ ولی حالا سراغ دانشگاه‌ها می‌روند و می‌گویند اعضای هیئت علمی آنها بیایند و مشاور ما بشوند. حالا بحث سر این است که آیا اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها هم جزء آنها [= کارکنان و کارشناسان دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری] هستند یا نه؟

آقای هاشمی‌شاهرودی - فرقی نمی‌کند.

آقای رهپیک - با توجه به اینکه دانشگاه‌ها احکام خاص دارند و اعضای هیئت علمی، از نظر استخدامی و پرداخت حقوق، احکام خاص دارند، [در شمول حکم تبصره ماده (۷۶) بر آنها] تردید ایجاد می‌شود.

آقای مدرسی‌یزدی - ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری شامل آنها [= اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها] هم می‌شود.

آقای ابراهیمیان - بله، شامل آنها هم می‌شود.

آقای رهپیک - بله.

آقای جنتی - این ماده، همان دستگاه‌های اجرایی را شمرده و خیلی طول و تفصیل هم داده است.

آقای یزدی - ماده (۵) را اینجا هم آورده است.

آقای اسماعیلی - خب، اینها با این تفسیر چه می‌گویند؟

آقای یزدی - ... شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است، مثل شرکت ملی نفت ایران ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، دستگاه‌های اجرایی را معنا کرده است.

آقای جنتی - بله، احتمالاً این استفساریه اشکالی نداشته باشد. اگر کسی ایرادی ندارد، رأی بگیریم.

آقای علیزاده - اگر آقایان فقها، این تفسیر را خلاف شرع می‌دانند بفرمایند.

آقای اسماعیلی - همه‌ی دانشگاه‌ها را گفته است که شامل می‌شوند؟

آقای مدرسی‌یزدی - دانشگاه‌هایی که از بودجه‌ی قانونی استفاده می‌کنند.

آقای رهپیک - در اینجا دو تا بحث است: یک بحث اینکه آیا به طور کلی ماده (۵)، شامل دانشگاه‌ها می‌شود یا نه؟ البته دانشگاه‌های دولتی علی‌القاعده جزء مؤسسات دولتی محسوب

داخلی مجلس] نگفته که هر نماینده پنج تا مشاور داشته باشد، بلکه گفته است این تعداد، با توجه به تعداد افراد مورد نیاز و تعداد نمایندگان باشد. ما در آن تبصره یک ایراد دیگری هم گرفته بودیم که در همین خصوص بود. در مصوبه‌ی اولیه گفته بود که تعداد افراد مشاور تا پنج نفر است که ما بعداً ایراد گرفتیم و گفتیم تعداد پنج نفر، زیاد است. آخر سر این گونه شد که: «تعداد افراد مورد نیاز هر حوزه انتخابیه، با توجه به تعداد نمایندگان، تعداد شهر و روستا، جمعیت و وسعت، شرایط اقلیمی و جغرافیایی و سایر قابلیت‌های هر حوزه، توسط کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس تعیین می‌شود».^۱ یعنی نگفته است که حتماً باید پنج تا مشاور باشد، بلکه دست خودشان است؛ ولی تا پنج مشاور، می‌تواند بگیرند.

آقای جنتی - در عمل، همین طور است.^۲

لایحه تجارت (اعاده‌شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - دستور دوم، مواد (۱) تا (۱۰۰) «لایحه تجارت (اعاده شده از شورای نگهبان)»^۳ است.

آقای مؤمن - ایرادی که شما در مرحله‌ی قبل گرفته بودید مبنی بر اینکه این مصوبه خلاف قانون اساسی است، در اینجا ثبت

۱. ذیل تبصره‌ی ماده (۷۶) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی الحاقی ۱۳۹۲/۳/۱۲.
۲. نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۳۱۴ مورخ ۱۳۹۳/۲/۳ شورای نگهبان: «عطف به شماره ۴۲۱/۳۱۴۹ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۶، طرح استفساریه تبصره ماده (۷۶) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب جلسه مورخ بیست و چهارم فروردین ماه یکهزار و سیصد و نود و سه مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۲/۳ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که مغایر با موازین شرعی و قانون اساسی شناخته نشد».
۳. لایحه تجارت در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۵ به تصویب هیئت وزیران رسید. این لایحه، پس از ارسال به مجلس شورای اسلامی، طبق اصل (۸۵) قانون اساسی در تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۶ به تصویب کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی رسید که مجلس شورای اسلامی نیز در تاریخ ۱۳۹۱/۱/۲۳ با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال موافقت کرد. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۱۱۴/۶۳۵۳ مورخ ۱۳۹۱/۲/۱۷ به شورای نگهبان ارسال شد. این مصوبه، تا کنون در دو مرحله بین شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی رفت و برگشت داشته است. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۰ و در مرحله‌ی دوم در جلسات مورخ ۱۳۹۳/۲/۳، ۱۳۹۳/۲/۱۰ و ۱۳۹۳/۳/۲۰ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت این مصوبه با اصل (۸۵) قانون اساسی را طی نامه‌های شماره ۹۱/۳۰/۴۶۶۹۵ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۴ و ۹۳/۱۰۰/۱۱۹۳ مورخ ۱۳۹۳/۳/۲۷ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

می‌شوند. یک بحث دیگر این است که این استفساریه، اطلاق دارد یا نه؟ اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، شامل دانشگاه‌های غیر دولتی هم می‌شود و رفع این عنوان به آن است که بالاخره این استفساریه گفته است که این حکم، در حدود ماده (۵) قانون مدیریت مجرا است.

آقای علیزاده - دستگاه‌های اجرایی با هم فرق دارند. منظور از این دستگاه اجرایی که در اینجا آمده است، دستگاه اجرایی در قانون اساسی نیست. کلیه‌ی دستگاه‌های اجرایی، دستگاه‌هایی هستند که در مملکت کار انجام می‌دهند.

آقای مدرسی‌یزدی - دانشگاه خصوصی، خودش خواسته پول بدهد و این اختیار را هم دارد؛ یعنی دانشگاه خصوصی، عضو هیئت علمی خود را به صورت خصوصی مأمور می‌کند و خودش پول و حقوق آنها را می‌پردازد.

آقای ره‌پیک - نه، دانشگاه خصوصی نمی‌تواند افراد را مأمور کند. کارمندان و اعضای هیئت علمی را از دانشگاه و دستگاه‌های خصوصی نمی‌توان به دستگاه‌های دولتی مأمور کرد.

آقای مدرسی‌یزدی - نه، از دانشگاه خصوصی، به دفتر نماینده‌ی مجلس مأمور می‌کند.

آقای ره‌پیک - در مقررات استخدامی، این‌طور تعریف نشده است.

آقای یزدی - [ماده (۵) در تعریف دستگاه‌های اجرایی گفته:] «کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات ...».

آقای مدرسی‌یزدی - این که خواندید چه ربطی به مسئله‌ی ما پیدا می‌کند؟

آقای یزدی - بالاخره وزارت علوم هم یکی از این وزارتخانه‌ها است و دانشگاه‌ها هم زیرمجموعه‌ی وزارت علوم هستند.

آقای علیزاده - بله، منظور از دستگاه دولتی، همین است. اگر آقایان فقها، این تفسیر را خلاف شرع می‌دانند بفرمایند. اگر همه‌ی آقایان این تفسیر را خلاف قانون اساسی می‌دانند بفرمایند.

آقای مدرسی‌یزدی - یک نماینده مجلس می‌تواند تا پنج مشاور داشته باشد. حالا آمدم و آخرش، نماینده‌ی مجلس در دستگاه‌های اجرایی، مشاوران مدّ نظرش را پیدا نکرد. در این صورت، تکلیف چیست؟

آقای جنتی - این گونه قوانین، معمولاً تشریفاتی است و فقط یک خرج زیادی برای دولت درست می‌کند.

آقای مدرسی‌یزدی - این [مشاوره دادن به نماینده‌ی مجلس]، واقعاً کار محسوب می‌شود؟

آقای علیزاده - البته [تبصره الحاقی به ماده (۷۶) قانون آیین‌نامه